

Lenka Zemanová, *Antonín Knížek (1890-1974) ve službách demokratického ideálu*, České Budějovice 2012, 57 s. + přílohy

(Bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích)

Posudek oponenta bakalářské práce

Autorka si zvolila zajímavé, byť málo zpracované téma osobnosti českého učitele, vlastence, spisovatele a legionáře Antonína Knížka, zejména s důrazem na jeho život v období dvou světových válek a meziválečného Československa. Do své práce vytěžila především poznatky z Literárního archivu Památníku národního písemnictví v Praze, kde prostudovala celý Knížkův osobní fond (doklady, rukopisy, tisky, výstřižky apod.) o rozsahu tří kartonů a z vydaných pramenů, zejména pak Zemanových a Klimentových zápisků z první světové války. Rozsah prostudované literatury je standardní a odpovídá zaměření bakalářské práce, přičemž autorka nevynechala žádný zásadní spis k tématu a prošla všechny dostupné studie o Knížkově životě a díle.

Práce je rozdělena do tří kapitol, kdy autorka poněkud nelogicky přidává ještě tzv. nultou a čtvrtou kapitolu (Úvod a Závěr), které však nečísluje. Zatímco první kapitola předkládá čtenáři širší Knížkův životopis - přes jeho studia, život v legiích, učitelské povolání, literární a kulturní činnost, rodinný život, péči o mládež, život v protektorátu atd., nás přivádí až k závěru jeho života -, druhá kapitola přibližuje jeho myšlenkový a třetí literární svět. Autorka plasticky vykresluje postavu angažovaného A. Knížka s vhodnými akcenty jeho čínorodé aktivity. Jeho biografie obsažená v první kapitole se tak, zřejmě v souladu s autorčinou ambicí přiblížit život A. Knížka co nejpodrobněji, stala jádrem práce, což je bohužel na škodu celé koncepci díla; právě tyto popisné pasáže zakrývají daleko nosnější analytičtější oddíly, jako např. kapitolu Myšlenkový svět legionáře Antonína Knížka (s. 34-38), v níž spíše mělo spočinout jádro celé bakalářské práce.

Právě posledně zmiňované pasáži chybí hloubka autorčina pohledu, přičemž její přístup podrobně nezohledňuje ani politické ani duchovní proměny Knížkova myšlení, nereflktuje jeho válečné či poválečné myšlení ve vztahu k demokracii, stranictví, politickým ideologiím, osobnostem první republiky apod., jež sama

autorka v názvu označuje, jak se může čtenář domnívat, jako vztah k demokratickému ideálu.

Nedostatky práce přesto nespočívají v nepřesnostech či chybách (třebaže je ruská revoluce roku 1917 líčena velmi vágně /s. 20-21/), ale spíše v přístupu autorky, kdy více než o interpretaci a analýzu usiluje o pečlivý a věrný popis, který mnohdy působí jako rozšířené slovníkové heslo. Popisnosti se však neubrání ani poznámkový aparát, který by měl spíše vysvětlovat úsečné myšlenky hlavního textu (poznámky 37, 55, 63, 69, 133), než text dále hutností informací zatěžovat.

Po jazykové, stylistické a formální stránce se práce neubrání jistým neobratnostem či novinářským obrátům, např. „... krátce jsem nahlédla do knihy...“ (s. 8), „... pomocí biografické metody...“ (s. 10), „... než získal nějakou vyšší hodnotu...“ (s. 17), „... napsal několik desítek prací...“ (s. 39) a překlepům, třebaže mnohdy autorka sklouzává k vzletnému esejistickému vyjadřování.

V případě, že by se autorka chtěla věnovat tématu dále, doporučuji zohlednit rovněž archiválie Vojenského historického archivu v Praze, zejména fondy a sbírky let 1914-1939, kde se nacházejí mj. cenné a rozsáhlé fondy ústředních orgánů československého zahraničního odboje z let první světové války v Rusku.

Bakalářskou práci Lenky Zemanové doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedenému ji hodnotím stupněm velmi dobře.

České Budějovice, dne 10. června 2012

PhDr. Marek Šmíd, Ph.D.